

Dosarul nr. 2ra-712/22
2-18048615-01-2ra-18052022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Glodeni (jud. C. Rîmari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

29 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Chistruga Cristina, reprezentată de avocatul Munteanu Violina,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Chistruga Cristina împotriva lui Chistruga Nicolae, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția a Familiei și Copilului Drochia, cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor,

împotriva deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Chistruga Cristina și a fost menținută hotărârea din 04 iunie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni,

c o n s t a t ă :

La 10 decembrie 2018, Chistruga Cristina a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Chistruga Nicolae, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția a Familiei și Copilului Drochia solicitând schimbarea domiciliului copilului minor xxxxx, născută la xxxxx cu mama Chistruga Cristina și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că la 25 februarie 2009 a încheiat căsătoria cu pârâtul, iar la data de xxxxx s-a născut fiica xxxxx. Prin hotărârea din 17 iulie 2014 a Judecătoriei Drochia a fost desfăcută căsătoria dintre Chistruga Nicolae și Chistruga Cristina, iar domiciliul copilului minor născut din căsătoria xxxxx, a fost stabilit cu mama, Chistruga Cristina. Ulterior, la cererea de chemare în judecată a lui Chistruga Nicolae prin hotărârea Judecătoriei Drochia din 16 mai 2017 s-a dispus schimbarea domiciliului copilului minor cu tata Chistruga Nicolae. Hotărârea respectivă a fost contestată cu apel de către Chistruga Cristina, însă din motivul că ultima nu a înlăturat neajunsurile menționate și anume a achitat taxa de stat, cererea de apel a fost restituită apelantei. Prin urmare, din vara anului 2018 copilul minor xxxxx locuiește cu tatăl Chistruga Nicolae și cu soția acestuia cu care au un copil comun minor.

A susținut reclamanta că, copilul minor xxxxx este afectată emoțional, moral din cauza schimbării domiciliului cu tată, iar faptul că în prezent pârâtul a format o altă familie, iar copilul comun minor este îngrijit de soția acestuia nu poate diminua rolul

mamei biologice în viața copilului, or, o femeie străină nu poate înlocui mama biologică.

La fel a susținut reclamanta că, dezvoltarea intelectuală a copilului este afectată, fiica având în timpul locuirii cu mama în Federația Rusă succese mari în acest sens fiindu-i oferite nenumărate diplome pentru succesele sale, la fel copilul frecventa suplimentar ore de sport, dans și alte activități pentru dezvoltarea intelectuală și fizică. În prezent, copilul locuind cu tata este limitată doar la frecventarea școlii în care face studii în limba română, pe când este vorbitoare de limba rusă.

A reținut reclamanta că, fiica ei minoră s-a plâns buneilor din partea mamei, că dorește să locuiască cu mama. Însă, din motiv că pârâțul urmărește scopul de a se răzbuna pe reclamantă, în această răzbunare implică și copilul lor minor, fără să conștientizeze că propriul copil suferă și este afectat de acest conflict dintre foștii soți. Prin urmare, în speța dată consideră că urmează a se ține cont de interesul superior a copilului minor. Astfel, având în vedere interesele copilului de a se dezvolta într-un mediu sigur, sănătos și care să-i confere stabilitate, precum și ținând cont de vârsta fragedă a copilului, că interesul copilului este ca el să fie crescut, îngrijit, educat și protejat de către mamă, cel puțin până la vârsta când copilul va decide cu cine dintre părinți să locuiască în continuare.

Prin hotărârea din 04 iunie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni, a fost respinsă acțiunea înaintată de Chistruga Cristina.

La 21 iunie 2021, avocatul Munteanu Violina, în interesele lui Chistruga Cristina a depus apel nemotivat, iar la 28 octombrie 2021 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 04 iunie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de Chistruga Cristina și a fost menținută hotărârea din 04 iunie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni.

Pentru a stabili astfel instanța de apel a constatat legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe care a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 CPC al RM, respingând acțiunea a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată.

Instanța de apel a reținut că conform art. 63 alin.(1) și alin. (2) Codul familiei, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.).

Totodată, instanța de apel a considerat că principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea lui – o obligație de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

În conformitate cu art.9 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și în situației în conformitate cu legile și procedurile aplicabile, ca această separare este necesară, în cazuri particulare, de exemplu atunci când părinții maltratează sau neglijează copii sau când părinții trăiesc separat și când urmează să se ia o hotărâre cu privire la locul de reședință al copilului.

La fel, instanța de apel a menționat că la stabilirea (la caz modificarea) domiciliului copilului minor cu unul din părinți, precum și în determinarea interesului superior al copilului se ia în considerare: nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie; opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate; istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor; capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia; menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.

Instanța de apel nu a negat faptul că, copilul minor are nevoie de dragostea și sprijinul matern, însă la caz minora xxxxx este la o vârstă preadolescentă (xxxxx ani) și la etapa dată percepe și își poate exprima doleanțele în privința domiciliului nefiind influențată de părți, iar schimbarea la moment a domiciliului și a mediului înconjurător al copilului minor xxxxx, cu care ultima deja s-a obișnuit, poate fi apreciată ca o tendință periculoasă în schimbarea stării de fapt, ceea ce în consecință ar pune în pericol interesele copilului minor.

Instanța de apel a remarcat că, deși locul de trai al copilului minor xxxxx a fost lăsat la domiciliul intimatului Nicolae Chistruga, apelanta nu este lipsită de dreptul său de părinte de a se vedea și a comunica cu fiica, or, normele de drept național și internațional stabilesc că răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Astfel, a concluzionat instanța de apel că, instanța de fond just a considerat inoportun schimbarea domiciliului copilului minor xxxxx, ținând cont de opinia minorei invocată în ședința de judecată, care și-a exprimat dorința de a locui la domiciliu cu tata, în or. Drochia, dorește să finalizeze studiile liceale, apoi să plece la domiciliu cu mama sa în Federația Rusă.

La 12 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, Chistruga Cristina, reprezentată de avocatul Munteanu Violina, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 22 februarie 2022 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 04 iunie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a constatat just și a dat o apreciere incorectă situației de fapt, mai mult nu a examinat cauza sub toate aspectele.

A indicat că instanța de apel urma să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar au importanță pentru soluționarea pricinii, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel. Instanța de apel urma să se expună asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

Consideră că eronat a fost stabilit interesul superior al copilului, or, este doar în beneficiul copilului de a fie educat, crescut și îngrijit de propria mamă, cel puțin până la vârsta când copilul va putea decide cu cine din părinți să locuiască în continuare.

La fel, a indicat că instanța de apel nu a luat în considerație raportul de evaluare psihologică nr. VII-10/5 , în care se indică că minora declară că îi lipsește mult mama. Figura maternă fiind prezentă în toate desenele minorei.

Instanța de apel nu a luat în considerație că în timp de minora se afla cu traiul împreună cu mama în Federația Rusă, se bucura de reușite mari la școala pe care o frecventa, avea oferite multe diplome, frecventa suplimentar ore de sport, dans ceia ce în prezent îi lipsesc fiind lipsită de aceste posibilități.

A afirmat că chiar dacă instanțele nu au constatat o influență asupra copilului din partea tatălui, instanța nu a luat în considerație că cu câteva ore înainte de ședința de judecată minora a avut o discuție cu tatăl ei, ultimul făcându-i mai multe promisiuni în schimbul expunerii poziției dorite de el. Acum copilul, își dorește să fie cu mama, fapt despre care mereu îi vorbește, instanța neluând în considerație vârsta fragedă a minorei care frecvent își schimbă opinia. Nu s-a luat în considerație că minora este fetiță și are nevoie să fie educată de mama ei biologică.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia la 22 februarie 2022.

Din actele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa poștală a participanților la proces, inclusiv la adresa electronică a avocatului Munteanu Violina la 16 martie 2022 (f.d.86, Vol. II).

Astfel, recursul declarat la 12 mai 2022 este în termen.

La 18 mai 2022 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de Chistruga Cristina, reprezentată de avocatul Munteanu Violina, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 109, Vol. II), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Chistruga Cristina, reprezentată de avocatul Munteanu Violina, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere

îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, nr. 26561/1995 din 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Chistruga Cristina, reprezentată de avocatul Munteanu Violina, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Chistruga Cristina, reprezentată de avocatul Munteanu Violina, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Chistruga Cristina, reprezentată de avocatul Munteanu Violina, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic